

ЮВІЛЕЮ- ГІДНУ ЗУСТРІЧ

НАВЧАЛЬНИЙ рік в нашому університеті почався під знаком подальшої реалізації рішень XXII з'їзду КПРС, завдань, які ставить перед вищою школою країни Програма КПРС в справі підготовки висококваліфікованих, ідейно загартованих спеціалістів для народного господарства, науки, культури й освіти.

Певний позитивний відбиток на всю діяльність нашого колективу накладає і те, що в цьому році буде широко відзначено 100-річчя з дня заснування університету.

В цьому навчальному році було проведено конкурс, який дав можливість залучити до роботи спеціалістів високої кваліфікації — докторів наук і доцентів. Значна кількість і кадрових працівників університету захистила кандидатські та докторські дисертації. Все це, безперечно, вплинуло, а в майбутньому ще більше має вплинути на поліпшення навчальної і виховної роботи.

Деканати та кафедри з допомогою партійних та громадських організацій чітко провели підготовку до зимової сесії і саму сесію.

Успішність по денному навчання підвищилась порівняно із зимовою і літньою сесіями минулого року. При цьому, як позитивне, треба відзначити, що рівень вимог помітно виріс. Оцінки «відмінно» і «добре» стають твердішими. Така тенденція підвищення критерію вимог до знань студентів повинна зростати.

Але у нас є ще студенти, які мають академічну заборгованість. Переважна кількість незадовільних оцінок припадає на I та II курси, особливо механіко-математичного, фізичного та хімічного факультетів. Ми не можемо зважати на те, що це, так би мовити, «важкі» факультети.

Кафедрам і деканатам необхідно звернути особливу увагу на індивідуальну роботу з відстаючими студентами, зокрема, з першокурсниками.

Недостатній рівень успішності пояснюється низькою дисципліною. Деякі студенти на математичному факультеті систематично пропускають лекції. Пропущені години складають близько 30 процентів бюджету їх навчального часу. Отже не випадково на цьому факультеті успішність низька.

Справою налагодження трудової дисципліни разом з деканатами, партійними та комсомольськими організаціями повинні займатися всі викладачі нашого університету.

Наближається літня екзаменаційна сесія. До неї вже зараз слід вести активну підготовку. Особливу увагу треба приділити тим, хто до цього часу ще не ліквідував свою академзаборгованість. Треба налагодити на факультетах товариську взаємодопомогу в навчанні, домогтися систематичної підготовки всіх студентів до практичних і семінарських занять. Чимале значення для успіху літньої екзаменаційної сесії буде мати і чітко спланований розклад заліків і екзаменів.

Велику увагу нам слід приділити тим, хто навчається на вечірньому відділенні. Успішність студентів вечірнього навчання і досі низька. Це не може не турбувати. Якщо деканати вже налагодили роботу на вечірньому відділенні, то кафедри зробили ще мало в цьому напрямку, а випуск спеціалістів вечірніх факультетів не за горами.

Перше, що треба зробити кафедрам, це налагодити навчально-виховну роботу як на курсах в цілому, так і індивідуальну роботу з студентами. Майбутнім випускним курсам вже зараз треба визначити тематику дипломних робіт, обсяг вимог, які будуть пред'явлені на державних іспитах, запрошувати їх з індивідуальними звітами на засідання кафедр. Все це дасть можливість визначити недоліки, вчасно їх ліквідувати.

Вже сьогодні треба розпочати роботу по організації набору на майбутній навчальний рік, приділяючи особливу увагу прийому на вечірне відділення.

На факультетах слід розпочати конкретну роботу по розподілу молодих спеціалістів.

Ми маємо всі можливості, щоб успішно завершити навчальний ювілейний рік. Ці можливості треба використати якомога краще, і зробити так, щоб гідно зустріти 100-річчя нашого славного університету.

Г. ВЯЗОВСЬКИЙ, проректор по навчальній роботі.

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 9 (819).

24 березня 1965 р.

Ціна 2 коп.

СЛАВА ГЕРОЯМ КОСМОСУ!

Командир корабля «Восход-2»
льотчик-космонавт полковник
ПАВЛО ІВАНОВИЧ БЕЛЯЄВ

Другий пілот корабля «Восход-2»
льотчик-космонавт підполковник
**ОЛЕКСІЙ АРХИПОВИЧ
ЛЕОНОВ**

ЗВЕРНЕННЯ КОМСОМОЛЬСЬКОГО АКТИВУ ДО СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ОДУ

НАБЛИЖАЄТЬСЯ знаменна подія — сторічний ювілей Одеського (Новоросійського) університету. Справа честі кожного студента — зустріти славний ювілей відмінними показниками в навчанні, трудовій дисципліні, активізацією наукової та громадської роботи.

Збори комсомольського активу вирішили:

1. Організувати рух комсомольських груп за гідну зустріч ювілею університету.
2. Провести ювілейну студентську наукову конференцію.
3. Завести книгу пошани комсомольців університету.
4. Написати історію комсомольської організації університету.
5. Посадити сад на території нового спортивно-оздоровчого табору.
6. Разом з кафедрою фізвиховання провести спартакіаду, присвячену ювілею університету.
7. Організувати читання лекцій з історії університету на підприємствах міста й області, в підшефних організаціях.
8. Провести вечори зустрічей студентів з випускниками шкіл.
9. Провести КВК на тему «Університет за 100 років свого існування».
10. В радіогазеті висвітлювати історію університету.

Збори комсомольського активу звертаються до всіх студентів університету з закликом активно сприяти втіленню в життя цих зобов'язань.

НАРОДНІ ОБРАНЦІ

Як велике свято пройшли вибори до місцевих Рад депутатів трудящих. Обираючи до місцевих органів влади кращих синів і дочок народу, радянські люди голосували за мудру ленінську політику Комуністичної партії і уряду СРСР, за нові успіхи в будівництві комунізму.

Організовано і з великим піднесенням голосували за кандидатів непорушного блоку комуністів і безпартійних трудящі м. Одеси і Одеської області, співробітники й студенти нашого університету. В пресі вже опубліковані результати голосування.

У виборах депутатів Одеської обласної Ради депутатів трудящих взяли участь 99,99 процента

від загальної кількості зареєстрованих виборців, голосувало за кандидатів в депутати 99,98 процента виборців.

У виборах п'яти міських Рад обласного підпорядкування брало участь у голосуванні 99,86 процента виборців, всього голосувало за кандидатів в депутати 99,98 процента виборців.

У виборах двадцяти районних Рад брало участь у голосуванні 99,98 процента виборців. Всього за виставлених кандидатів голосувало 99,99 процента загальної кількості виборців, що брало участь у голосуванні.

Всі кандидати, висунуті на передвиборчих зборах співробітників

університету, обрані до Рад депутатів трудящих.

О. І. ЮРЖЕНКО — до Одеської обласної Ради депутатів трудящих.

Л. В. ГЛАДКА, Н. Л. ОЛЕНОВИЧ, З. В. ПЕРШИНА, А. П. ЧЕРДНИЧЕНКО — до Одеської міської Ради депутатів трудящих.

Т. П. ФЕДОРЧЕНКО, М. М. ВОРОНЦОВА, М. В. ДОМБРОВСЬКА, Ю. А. МАЦЕНКО — до районної Ради депутатів трудящих Центрального району.

Вибори до місцевих органів влади ще раз продемонстрували беззавітну відданість радянського народу Комуністичній партії і радянському урядові.

ПРАЦЮВАТИ ТВОРЧО, З ВОГНИКОМ!

ВІДБУЛИСЬ збори комсомольського активу університету. Вожаки молоді прийшли у Великий актовий зал для того, щоб обмінятися досвідом роботи, разом накреслити шляхи усунення недоліків в ній.

З доповіддю, в якій давався аналіз діяльності комсомольських організацій університету, виступив секретар комітету комсомолу **А. Низов**.

— Хороших результатів в комсомольській роботі, — сказав доповідач, — можна домогтися лише тоді, коли в ній бере активну участь кожний член організації. А, між іншим, є в нас ще товариші, які байдуже ставляться до комсомольської роботи, живуть за приказкою: «Моя хата з краю».

Так не можна. Якщо ти комсо-

ЗІ ЗБОРІВ КОМСОМОЛЬСЬКОГО АКТИВУ ОДУ

молець, то проведь, будь ласка, роботу в масах молоді.

— В активізації всієї комсомольської роботи, — продовжував доповідач, — важливу роль відіграють збори організації. На історичному й філологічному факультетах такі збори проводяться регулярно. Гірше на інших факультетах. Тут збираються збори від випадку до випадку. І не дивно тому, що, наприклад, на другому, третьому й четвертому курсах фізичного факультету дуже слабо працюють комсорги тт. Ляхоніна, Рохман і Вайнштейн. Тут, по суті, комсомольська робота замерла.

Знизився рівень роботи й комсо-

мольської організації хімічного факультету. Чомусь не хвилює т. Пуляєву те, що набагато слабшими стали шефські зв'язки з Крєкінгзаводом, зі школою, що недбайливо ведеться на факультеті комсомольська документація.

Багато разів піддавалась справедливій критиці діяльність комсомольської організації механіко-математичного факультету. Однак, керівники організації не зробили ще й досі належних висновків. На першому і другому курсах через пасивність тт. Антонової і Гімзельберг так і не працюють комсомольські бюро.

— Нам слід домогтися, — підкреслив доповідач, — щоб кожний

комсомолец мав доручення, і з вогником, з запалом виконував його.

Потім тов. Низов зупинився на питаннях, зв'язаних з виховною роботою серед молоді. Він наводить ряд фактів, які свідчать про серйозні упущення в цій роботі. Їх можна було б запобігти, якби факультетські комсомольські бюро більше цікавились організацією дозвілля студентів, влаштовували вечори розумного відпочинку, турбувались би про те, щоб спорт в університеті став справді масовим.

Тов. Низов далі говорив про діяльність Добровільної народної дружини університету. Він підкреслив, що обов'язок комсомольця — бути охоронцем громадського порядку. Однак, факультетські комсомольські організації мало цікавляться діяльністю дружинників. Тому неодноразово зривались чергування. На механіко-математичному факультеті, наприклад, в 1964 році 18 раз не вийшли на чергування. А ті, хто винуватий в таких зривах, не несли відповідальності за свою бездіяльність.

— Треба, — підсумовує тов. Низов, — щоб наші товариші справді по-комсомольськи охороняли громадський порядок, не давали спуску порушникам його. Саме цього слід домогтися.

На зборах комсомольського активу університету виступив ректор по навчальній роботі доцент **Г. Вязовський**. Він познайомив присутніх з підсумками зимової сесії, підкреслив, що вони могли б бути набагато вищими, коли б комсомольські організації активніше, наполегливіше боролись за високу успішність і відвідування занять.

— Треба, — закликав **Г. Вязовський**, — готувати гідну зустріч 100-річчю університету.

Слово надається секретарю комсомольської організації історично-

го факультету **Я. Потеряйко**. Він повідомляє про те, що комсомольці-історики вирішили посадити 150 дерев в університетському спортивно-оздоровчому таборі.

В своєму виступі член КСМ бюро факультету іноземних мов т. **Менушкін** розповів про створення в Одесі молодіжного університету дружби, який проводить роботу, зв'язану з підготовкою до Всесвітнього фестивалю молоді й студентів в Алжирі. Виступаючий звертається до присутніх з проханням взяти активну участь в роботі університету, допомагати йому.

Потім тов. Менушкін повідомив про те, як студенти факультету іноземних мов готуються до сторіччя університету.

Цікавим був виступ заступника секретаря комсомольської організації хімічного факультету **В. Венікової**. Вона говорила про життя факультетської комсомольської організації, про те, що необхідно обирати комсоргами ініціативних, діяльних людей, яких поважали б товариші. Якраз такою є комсорг другого курсу т. **Мещерякова**.

— В Одесі, — продовжує виступаюча, — є станція юних техніків. Тут прекрасно обладнано кабінети, але немає керівників. Кому, як не нам, комсомольцям, допомогти дітям в оволодінні знаннями. Давайте візьмемо шефство над станцією юних техніків, — закликає тов. Венікова.

Про стан справ в комсомольських організаціях факультетів, де вони вчаться, говорили тт. **Я. Шпанко** та **Ю. Зувакін**.

На зборах комсомольського активу виступив секретар парткому університету **І. Дузь**.

Учасники зборів прийняли звернення, в якому закликають всіх комсомольців університету взяти найактивнішу участь в підготовці до 100-річчя університету, гідно ознаменувати цей славний ювілей.

В. АНТОНОВ.

ПРИКЛАД КОМУНІСТІВ

ПАРТІЙНА організація фізичного факультету велику увагу приділяє покращанню навчальної, наукової і політико-виховної роботи.

Різними засобами ми сприяємо формуванню марксистсько-ленінського світогляду, комуністичної свідомості й високих громадських якостей у майбутніх спеціалістів-фізиків.

За останні роки значно підвищилась успішність студентів. В зимову екзаменаційну сесію цього року особливо відзначився п'ятий курс. 57 студентів цього курсу склали всі іспити на «відмінно». Непогану успішність показав і другий курс.

Студенти-комуністи є прикладом в навчанні. Під час зимової екзаменаційної сесії студенти-комуністи **Мельник**, **Шамко**, **Коломієць**, **Грядун** склали всі іспити на «відмінно».

Зараз наші кафедри стали при-

діляти особливу увагу індивідуальній роботі зі студентами. Вони широко залучаються до виконання науково-дослідної роботи по тематичі кафедр, проблемних лабораторій.

Нещодавно на факультеті відбулись відкриті партійно-комсомольські збори. На них обговорювались підсумки зимової екзаменаційної сесії і завдання факультету в галузі навчальної і політико-виховної роботи.

З увагою комуністи й комсомольці слухали доповідь декана факультету тов. **Поліщука**. Він піддав критиці студентів, які є порушниками трудової дисципліни й мають академічну заборгованість.

Активну участь в обговоренні цього питання взяли поруч з комуністами й комсомольці.

Збори прийняли розгорнуте рішення, спрямоване на покращання всієї роботи на факультеті.

К. ПОЗІГУН.

НА ЗНІМКУ: студенти IV курсу механіко-математичного факультету **Андрєєв** і **Ширшков** на практиці в обчислювальному центрі університету.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР

В Центральному лекторії відбувся вечір, присвячений 151-роковинам з дня народження великого українського поета-демократа **Тараса Шевченка**.

Вечір відкрився вступним словом поета **Володимира Гетьмана**. Потім виступив кандидат філологічних наук, доцент **П. Маркушевський**. Він розповів про те, як літературна, театральна й музичальна громадськість Одеси відзначає 151-роковини з дня народження **Т. Г. Шевченка**.

Потім кандидат філологічних наук, доцент **Т. Чорна** та кандидат філологічних наук **Р. Маркушевська** розповіли про творчість поета як художника.

Вірші, присвячені **Т. Г. Шевченку**, прочитали поети **В. Гетьман**, **Є. Бандуренко** й **В. Мороз**.

На закінчення відбувся великий концерт на твори **Т. Г. Шевченка**.

М. ГЕНЦЛЕР.

СЕМІНАР ВИКЛАДАЧІВ

В конференц-залі нашого університету силами кафедри історії КПРС було проведено семінар викладачів історії партії вузів міста.

З цікавим повідомленням «Про методику читання останніх тем курсу історії КПРС» на семінарі виступив доцент **І. Воблий**.

Про заходи по координуванню науково-дослідної роботи розповів професор **І. Ганевич**.

Учасники семінару активно обговорили повідомлення.

ПОГЛИБЛЮЮТЬ ЗНАННЯ

Серед колективу ботанічного саду проводиться велика політико-виховна робота. Щовівторка відбуваються заняття з сучасної політики. Керує цими заняттями на новій території саду **Т. Власова**, **С. Луцик**, **С. Коваленко**, а на старій — **Н. Слюсаревська**, **С. Філатова**, **М. Светловська**.

Один раз в місяць проводяться заняття з основ марксистської фі-

лософії для наукових співробітників.

Поглиблюють свої знання і садові робітники, для яких щомісяця проводить заняття з політичної економії **О. Денисова**.

На всіх заняттях слухачі активно виступають, йде жвавий обмін думками в формі бесіди.

Перед колективом ботанічного саду виступають досвідчені лектори з товариства «Знання». Так, тов. **Петров** прочитав лекцію «Про першу російську революцію 1905 р.», тов. **Гончаров** «Про день Радянської Армії».

Часто виступає з лекціями доцент **Д. Богуненко**, який висвітлює питання з міжнародної політики. Із звітом про свою роботу виступав у нас народний суддя т. **Лебедев**.

В. СИДОРЕНКО.

НА ЗНІМКУ: студент V курсу механіко-математичного факультету **М. Дикусар** робить доповідь на спецсемінарі.

В КОМІТЕТІ КОМСОМОЛУ ОДУ

ВІДБУВСЯ черговий Пленум комітету комсомолу університету. Члени Пленуму разом з викладачами кафедри фізичного виховання обговорили питання, зв'язані з проведенням спортивних змагань, присвячених 100-річчю ОДУ.

На Пленумі йшла мова про діяльність комсомольської організації хімічного факультету. Керівникам організації запропоновано в найближчий час усунути недоліки в роботі, підвищити її організаційний рівень.

Особливу увагу на Пленумі було приділено роботі добровільної дружини механіко-математичного факультету. Виступаючі наводили факти, які свідчили про те, що комсомольці-дружинники факультету неодноразово зривали чергування.

В рішенні комітету комсомолу накреслено заходи по корінному покращанню діяльності дружинників з механіко-математичного факультету.

В своєму виступі тов. **Логвіновський** говорив про те, що потрібно підібрати кожному комсомольцеві доручення по душі.

В обговоренні доповіді взяли участь також комсомольці **Чурпій**, **Іванченко**, **Скриль** і **Антонов**, парторг курсу **В. Бачило** та секретар комітету комсомолу **А. Низов**.

Комсомольці четвертого курсу прийняли постанову й обрали новий склад бюро. Секретарем бюро знову обрано **В. Ногайника**.

Я. ПОТЕРЯЙКО

НА ЧЕТВЕРТОМУ КУРСІ

НЕЩОДАВНО відбулись звітно-виборчі комсомольські збори на четвертому курсі історичного факультету.

Зі звітною доповіддю виступив секретар комсомольського бюро **В. Ногайник**. Він розповів присутнім про те позитивне в роботі, що було зроблено за звітний період. Особливо відзначив доповідач сумлінне виконання доручень комсомольцями **Логвіновським**, **Белінською**, **Іванченко**, **Скриль**. В той же час він вказав і на недоліки,

які були в роботі бюро. Зокрема, він відзначив недбайливе ставлення до доручень таких комсомольців, як **Романчук** та **Серкелі**.

В обговоренні доповіді активну участь взяло багато комсомольців курсу. Так, тов. **Микитенко**, добре відгукнувшись про роботу тов. **Ногайника**, відзначив як недопустимий факт те, що члени бюро **Серкелі** та **Романчук** не з'явилися на збори. Це свідчить про їх несумлінне ставлення до комсомольських справ.

ЧАС І ЛЮДИ

В перші роки існування університету фізиків готував фізико-математичний факультет. Він мав невеликі лабораторії для занять студентів, створені Ф. Шведовим і М. Умовим.

На факультеті працювали видатні вчені-фізики. Першим професором фізики був В. І. Лапшин. Працювали в свій час на факультеті й такі видатні вчені, як один з перших дослідників Курської магнітної аномалії професор М. Д. Пільчиков, відомий також своїми роботами з термодинаміки електрорічливих процесів, з атмосферної оптики. Він — піонер радіоелектроніки в Росії.

З 1906 року кафедру фізики очолював учень О. Г. Столетова професор М. П. Кастерін.

М. П. Кастерін організував групу дослідників, які готувались до професорського звання. Його учнями були Є. А. Кирилов, Д. Д. Хмиров, В. П. Бачин, П. О. Кір'яков, Г. Л. Міхневич.

Великий Жовтень дав могутній поштовх для розвитку науки. Особливу увагу було приділено розвитку фізики, яка є теоретичною основою сучасного природознавства й техніки.

На Україні першою науково-дослідною установою в галузі фізики був, відкритий за рішенням РНК УРСР 1 червня 1926 року, Науково-дослідний інститут фізики в Одесі.

В 1932 році в університеті були створені й розгорнули навчальну й наукову роботу кафедри експериментальної фізики, загальної фізики, електрофізики, рентгенофізики. Були організовані й обладнані лабораторії з основних розділів фізики.

В останні роки йшло інтенсивне оснащення лабораторій найновішою апаратурою і приладдям.

БАЗОЮ для наукової роботи студентів нашого факультету є численні лабораторії, зокрема лабораторія фізики напівпровідників, Проблемна лабораторія фізики аеродисперсних систем, а також Науково-дослідний інститут фізики й астрономічна обсерваторія.

На фізичному факультеті працює 7 наукових студентських гуртків. На кафедрі експериментальної фізики, наприклад, працює гурток з фізики напівпровідників. Керує ним доцент К. Демидов.

Крім фізичних гуртків, на факультеті працює традиційний історичний гурток, роботою якого керує доцент Я. Штернштейн. Зараз в гуртку приділяється велика увага темам, що зв'язані з 50-річчям Великого Жовтня, 20-річчям перемоги над фашизмом, з 100-річчям університету.

Студенти першого курсу Яхненко, Круподерова підготували доповідь «Про славі революційні традиції студентів фізичного факультету Новоросійського університету», студентка Шипер — доповідь «Село на шляху до комунізму». Силами цього гуртка у Великому актовому залі було проведено політгодину для всіх студентів фізичного та хімічного фа-

Розроблене кафедрами, лабораторне обладнання виготовлялось в експериментальних майстернях університету.

Перший Всесоюзний з'їзд фізиків, що був проведений в Одесі, свідчив про ті успіхи, яких досяг університет в розвитку фізики. На з'їзді з 10-ма доповідями виступили одеські вчені професор Є. А. Кирилов, М. А. Аганін, В. В. Кондагурі, С. І. Голуб, Р. Я. Берлага та інші.

В 1934 р. в Одесі відбулась Перша Всесоюзна конференція з напівпровідників. На ній одеські фізики виступили з 6-ма доповідями.

Вчені факультету й Інституту фізики підтримували тісні контакти з науковими центрами країни. В університеті з лекціями, для проведення консультацій і керівництва семінарами приїжджали академіки А. Ф. Иоффе, І. І. Лукирський, член-кореспондент АН СРСР Я. І. Френкель та інші видатні діячі науки.

Війна перервала творчу роботу колективу фізиків університету. Багато викладачів, аспірантів пішли на фронт. Університет довелося евакуювати. Але, незважаючи на дуже обмежену кількість обладнання, факультет продовжував готувати кадри, а вчені проводили дослідження для потреб народного господарства та фронту.

Повернувшись до Одеси після звільнення міста від фашистських загарбників, фізики почали відбудову зруйнованих лабораторій. Було відбудовано й науково-дослідний Інститут фізики, де і почались важливі дослідження.

Успішна робота фізиків дозволила академіку М. В. Пасічнику в статті «Розвиток фізики в УРСР в роки Радянської влади» (Праці

Інституту фізики АН УРСР, вип. 6, стор. 16, 1965 р.) відзначити: «Університетська фізика» найповніше розвинулась за роки Радянської влади в Одеському державному університеті, де створено ще в 1926 р. і плідно працює Науково-дослідний інститут фізики».

В 1951 р. в університеті відбулась шоста Всесоюзна нарада з проблем наукової фотографії, яка була організована комісією з наукової фотографії і кінематографії АН СРСР і нашим університетом.

Нарада сприяла дальшому розширенню досліджень в цій галузі в Науково-дослідному інституті фізики і на фізичному факультеті університету. В 1952 році одному з найстаріших фізиків Одеського університету заслуженому діячу науки УРСР, професору Є. А. Кирилову була присуджена Державна премія за дослідження природи центрів фотографічного зображення.

В університеті з 1958 року регулярно через кожних два роки

проводяться міжвузівські наукові конференції, присвячені питанням випаровування і газової динаміки дисперсних систем. Проведення цих конференцій в Одесі зв'язане з дослідженнями великої групи співробітників, які працюють під керівництвом професора В. О. Федосеева.

Дослідження з фізики напівпровідників також були позитивно оцінені науковою громадськістю. В 1959 році в нашому університеті проходив розширений Пленум Комісії з напівпровідників Президії АН УРСР.

Зараз фізичний факультет має кафедри теплофізики (завідуючий професор В. О. Федосеев), теоретичної фізики (завідуючий професор І. З. Фішер), рентгенометалофізики (завідуючий професор О. О. Брюханов), астрономії (завідуючий член-кореспондент АН УРСР В. П. Цесевич), загальної фізики (завідуючий доцент Д. І. Поліщук), експериментальної фізики (завідуючий доцент К. К. Демидов). В склад факультету входять

РОЗПОВІДІ ПРО ФІЗИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

також проблемна лабораторія фізик аеродисперсних систем (науковий керівник професор В. О. Федосеев), науково-дослідна лабораторія фізики напівпровідників (науковий керівник доцент В. В. Сердюк).

Базою для наукової роботи є також астрономічна обсерваторія, якою керує професор В. П. Цесевич.

Щорічно факультет випускає 70—80 висококваліфікованих фізиків і 6—7 астрономів. Факультет має велику аспірантуру. Зараз у нас навчається 29 аспірантів.

Колектив факультету в ці дні намагається працювати й учитись так, щоб достойно зустріти сторічний ювілей нашого університету.

Доцент Д. ПОЛІЩУК, декан фізичного факультету.

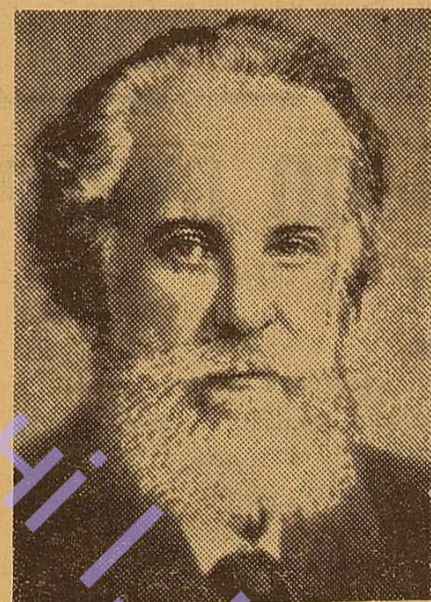
СЛУЖІННЯ НАУЦІ

УНІВЕРСИТЕТ має право пишатися тим, що в його стінах протягом двадцяти двох років працював один з видатних російських фізиків кінця XIX початку XX століття — Микола Олексійович Умов.

Народився М. О. Умов в 1846 році в місті Симбірську, в сім'ї військового лікаря. Батько його приклав багато зусиль, щоб усунути всі перепони на шляху сина до науки. Близькуче закінчивши в 1867 році Московський університет, він був залишений для підготовки до професорського звання.

В 1871 році, після складання магістерського екзамену, М. Умов надовго переїжджає до Одеси, де його було обрано по конкурсу на посаду доцента Новоросійського університету. Тут він в січні 1872

року почав читати курс математичної фізики.

Роки, проведені в Одесі, — найсвітліша епоха в житті вченого. Тут Умов публікує ряд робіт теоретичного характеру з механіки, термодинаміки та оптики, тут виникає і міцніє його дружба з фізіологом І. М. Сеченовим, зоологом О. О. Ковалевським, мікробіологом І. І. Мечниковим. Будинок Миколи Олексійовича став місцем частих зустрічей вчених. За чашкою чаю часто обговорювались університетські проблеми, а також перспективи розвитку природничих наук та їх вплив на долі лю-

дей. Особливо тісна дружба зв'язує Умова з Сеченовим.

В Одесі М. Умов підготував і написав докторську дисертацію «Рівняння руху енергії в тілах». Захист дисертації відбувся в 1874 році в Москві.

Повернувшись до Одеси, Микола Олексійович з новою енергією береться за удосконалення викладання фізики в Одеському університеті.

В 1875 році Микола Олексійович стає екстраординарним, а 1880 — ординарним професором університету. Все більше удосконалюється його педагогічна майстерність. Лекції Умова відвідують не тільки математики та фізики, для яких вони були обов'язковими, але й студенти інших спеціальностей.

Діяльність цього видатного вченого й блискучого пропагандиста природничо-наукових знань залишила значний слід в житті Одеського університету. Після повернення сорокасемирічного Умова до Московського університету, його численні учні з Одеси продовжували благородну справу свого вчителя, пам'ятаючи, що служіння науці було для нього найвищим обов'язком.

В. СЕРДЮК.

В СЕМИ ГУРТКАХ

культетів на тему: «Жити й працювати за Іллічем».

З кожним роком число членів наукового студентського товариства збільшується. Зараз в ньому 150 студентів факультету.

Щорічно наукові конференції підводять підсумки тієї великої роботи, яку проводять студенти.

Чимало наших студентів виїжджають зі своїми доповідями до інших міст, а кращі доповіді відзначаються преміями, грамотами, подяками.

На XXI науковій студентській конференції першою премією були відзначені доповіді студентів Дунаєвського, Федосеевої і Глушкова. Другу премію одержали студенти Алтоїв, Калинчан, Кальян, Гнатовський, Семенов.

Двері всіх лабораторій нашого факультету широко відкриті для тих, хто любить фізику, хто прагне до глибоких знань.

Т. ДЖУЖУК.

Партійна організація фізичного факультету всю свою діяльність буде так, щоб забезпечити високу успішність студентів, розвиток наукової думки й роботи.

НА ЗНІМКУ: ЗАСІДАННЯ ПАРТІЙНОГО БЮРО ФАКУЛЬТЕТУ.

ЗНАННЯ — НАРОДУ!

ВІДМІТНОЮ рисою радянського вченого є те, що він не тільки сам систематично удосконалює свої знання, але й несе їх в народ.

Якраз так роблять члени нашого колективу. Наші старші товариші — професори, доктори наук систематично виступають з лекціями на заводах, фабриках, в установах. Особливо тепле слово хочеться сказати про лекції професорів Цесевича й Федосеева. Однак, наша молодь намагається не відставати від старших товаришів. Нещодавно група молодих вчених в складі тт. Чеснокова, Стасенка, Руссо, Манакіна, Чемересюка виїжджала до Любашівського району Одеської області й провела там чималу роботу по пропаганді астро-фізико-математичних знань серед населення. За короткий період вони прочитали 48 лекцій, які були високо оцінені місцевою газетою і районним Комітетом партії.

З похвалою відгукуються численні слухачі про лекції пропагандистів знань доцентів тт. Шульберга, Новопашенного, Поліщука, Голуба, Демидова, Домбровського, Сердюка та інших.

Багато з них нагороджено Почесними грамотами. Ж. БРОУН, голова секції астро-фізико-математичних наук Одеської обласної організації товариства «Знання».

В БИТВАХ ГАРЯЧИХ

В списку творів, висунутих на здобуття Ленінської премії — роман Костянтина Симонова «Солдатами не рождаються». Серед книг, визнаних кращими творами минулого року, ця — найвизначніша, масштабна, вона відбиває важливі моменти нашої історії, народної долі.

Ця книга — про війну, про важку ратну працю, про воєнні будні та щоденний солдатський подвиг, про втрати — про те, як в 1943, на Волзі починалась наша перемога.

Сьогодні події, описані в романі, здаються далекою історією, але осмислення їх автором — гостро сучасне. І читаєш, роздумуючи над проблемами роману, вслуховуючись в суворі й чесні роздуми героїв, думаєш про сьогоднішній день,

пов'язуючи минуле з майбутнім в єдину низку історії.

І в цьому — одна з заслуг роману. Його художня та історична значимість. В романі К. Симонова охоплено велику кількість подій, які поєднуються з глибоким аналізом духовного життя окремих їх учасників.

В романі багато дійових осіб. Ми зустрічаємо тут героїв, добре знайомих по роману «Живые и мертвые» — Синцова, Артем'єва, «маленьку лікарку» Таню Овсянникову, Малиніна. Але головні сюжетні лінії стягнуті тепер до Серпіліна. Він став в центрі симоновської епопеї, зв'язавши собою всі головні події, людські долі, думки нової книги.

Серпілін — один з керівників битви на Волзі, людина суворої ці-

лосності характеру, важкої долі, який постраждав в 1937 році і тепер в 1943, виріс від комдиву до командуючого армією, це справжній ленінець, комуніст по духу.

З початку роману автор зосередив увагу на долі Серпіліна, прослідкувавши її детально й уважно — на перипетіях фронтового життя і в сімейній драмі, — показавши у всьому Серпіліна крупно, пластично, психологічно достовірно. Сцени смерті дружини Серпіліна, розмова з сином, який відмовився від батька у важкий час, написані талановито й свідчать про великі можливості Симонова-прозаїка.

Герой Симонова разом з автором розмірковує над причинами наших перших військових невдач, і роман розкриває, глибоко й правдиво, біди й наслідки культу особи. І відмінність роману від інших творів на ту ж тему в тому, що мова тут йде не тільки про окремі вияви свавілля і беззаконня, які ускладнювали випробування воєнних років, але про значно більше. Письменник розкриває культ особи в ідейно-політичному й моральному аспекті. Симонов показує, як в результаті обставин, що склалися, на пост командуючого армією стає Батюк, недалекий воєначальник, а талановитий Гринько знемагає в заслани; пост заступника начальника політвідділу займає полковий комісар Бистрюков, який культивує атмосферу взаємної підозри, а талант Левашова не використовується в повну міру, бо на шляху його стоять «бистрюкови».

Від випадкових і невідповідних співставлень, від особистих бід ідуть герої К. Симонова до прав-

ПРО ТВОРИ, ВИСУНУТІ НА ЗДОБУТТЯ ЛЕНІНСЬКОЇ ПРЕМІЇ

ди, яка у всій повноті своїй відкривається їм пізніше. І сцена в приймальні Сталіна, яка виростає до серйозних філософсько-моральних узагальнень, стає кульмінаційною вершиною в романі. Вона сповнена внутрішнім драматизмом, напруженням, точними деталями.

В дні перемоги під Волгоградом, Серпілін написав Сталіну листа з проханням переглянути справу невинно засудженого Гринька. Викликаний з приводу цього листа до Москви, Серпілін думає чесно й прямо сказати про те, що його як комуніста не переставало мучити всю війну.

Духовна тривога Серпіліна, його глибоке внутрішнє хвилювання на тикається на спокійну байдужість Сталіна.

Симонов сказав в романі багато гріхих і справедливих істин, але всією образною системою роману, всією логікою подій ствердив думку про незламність і моральну стійкість нашого народу, про його великий подвиг, який врятував людство від страшної загрози фашизму, про комуністів, людей, вірних в найжорстокіших випробуваннях ленінському прапорю.

Роман К. Симонова заслуговує Ленінської премії, і якщо він її одержить, то це буде й висока нагорода, й справедлива оцінка праці письменника.

Д. КОНДРАТЬЄВА.

М'ЯЧ НАД СІТКОЮ

ПЕРШІСТЬ ОДУ
З ВОЛЕЙБОЛА.

РОЗПОЧАВСЯ розигриш першості університету з волейбола. За перемогу борються 8 чоловічих і 8 жіночих команд.

Цікавою була зустріч між командами хімічного факультету та факультету іноземних мов. Хіміки в першій партії буквально розгромили своїх супротивників — 15:2.

Під час другої партії картина змінилась. Команда факультету іноземних мов, освоївши манеру гри суперників, повела в рахунку. Тепер вже болільники хімічного факультету з тривогою спостерігали за подіями на волейбольному майданчику. Хіміки програли другу партію.

Це загострило боротьбу в третій, вирішальній партії. З великими зусиллями перемогу в ній одержала команда хімічного факультету — 15:11.

На майданчику — команди історичного та філологічного факультетів — давні суперники. Зустрічі між ними завжди проходять з великим напруженням. Однак, на цей раз команда філологічного факультету виявилась слабшою. Філологи чинили опір лише в першій партії. Рахунок — 15:10 на користь істориків. І в другій партії перевага була повністю на боці істориків.

Історики перемогли — 2:0.

З таким же рахунком команда фізичного факультету перемогла географів.

Математики виграли у біологів. В той же день були проведені перші зустрічі жіночих команд. Волейболістки філологічного факультету перемогли другу команду мехматівців—2:0, а перша команда механіко-математичного факультету з таким же рахунком перемогла команду біологічного факультету.

Спортсменки хімічного факультету нанесли поразку лінгвістам. Прошли перші волейбольні матчі. Попереду ще багато цікавих спортивних зустрічей.

Заст. редактора Т. ФЕДОТОВА.

УВАГА!

СКОРО — огляд художньої самодіяльності факультетів ОДУ. 2 КВІТНЯ о 16 годині свою програму покаже колектив біологічного факультету, а о 17 годині 30 хвилин — факультет іноземних мов.

3 КВІТНЯ з 17 години виступають колективи географічного, фізичного та історичного факультетів.

4 КВІТНЯ з 17 години відбудеться огляд програми самодіяльності механіко-математичного, хімічного та філологічного факультетів.

СТОРІНКА МИНУЛОГО

КРИМСЬКИЙ ГІРСЬКИЙ КЛУБ В ОДЕСІ

В січні 1890 року було затверджено статут Кримського гірського клубу, основаного за пропозицією вчених Новоросійського університету в Одесі.

Як відомо, Одеса в своїх околицях гір не має, але засновники могли послатися на прецедент, відомий в історії альпінізму — перший альпійський клуб був заснований в Лондоні в 1857 році.

Першим секретарем Кримського гірського клубу був Ф. М. Каменський, професор Новоросійського університету.

Клуб розпочав свою діяльність з осені 1890 року. Він поставив широкі й практичні завдання: дослідження Криму, охорону гірських видів рослин і тварин, розвідку родовищ корисних копалин і т. д. Одним з практичних завдань клубу було — розвиток альпінізму й туризму — створення баз, прокладання маршрутів, підготовка груп провідників.

Кримський гірський клуб був першим науковим товариством такого роду в Росії. І біля колиски його стояв наш університет.

С. ІЛЬОВ.

КОРОТКО

НЕЩОДАВНО на історичному факультеті відбулось засідання наукового студентського гуртка. З цікавою доповіддю «Про перспективи будівництва соціалізму в Алжирі» виступив п'ятикурсник Ілля Проценко. Його доповідь обговорювали студенти А. Рубан, Г. Логвиновський, М. Тельнов, Ю. Арчаков й інші.

***

ЦИМИ днями відкрився філософський клуб студентів нашого університету. У великій фізичній аудиторії відбулась цікава розмова на тему: «Всесвіт і розум».

У вікторинах, конкурсах на кращу гіпотезу студенти брали активну участь.

***

ШКОЛА робітничої молоді відкрилась на заводі будівельно-обробних машин. За дорученням комітету комсомолу ОДУ заняття в школі на громадських засадах ведуть студенти Панченко, Чоботаров, Свебеда, Давидов, Кушніренко і Саготюк.

Відбулись перші заняття в школі.

***

ВІДКРИВСЯ університет дружби, створений при факультеті іноземних мов ОДУ.

На першому занятті викладач М. Галицький прочитав доповідь на тему: «Марксизм-ленінізм — надихаюча й організуюча сила сучасної епохи». Лектор обкому партії т. Кондратюк розповів слухачам про міжнародне становище Радянського Союзу.

ДО СУВОРОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ!

МИНАЄ 20 років з дня закінчення Великої Вітчизняної війни, що була розв'язана німецьким фашизмом. У війні загинули мільйони людей. Але не тільки на полі бою, відстоюючи свободу й незалежність своєї Батьківщини, гинули люди. Перед всім людством до цього часу страхоттям стоять роки фашистського терору, коли мільйони мирних людей були розстріляні, замучені, спалені й отруєні газом в фашистських таборих смерті.

Бухенвальд, Маутхаузен, Майданек, Освенцим... А скільки безіменних таборів, околиць сіл і площ міст, полів і лісів, де підлітківці, начинені людиноненавистими теоріями, творили жорстоку розправу над беззахисним населенням — жінками, старими людьми та дітьми. «Міжнародний Воєнний трибунал в Нюрнберзі, — читаємо ми офіційні рядки обвинувального документа, — визначив, що в Освенцимі загинуло понад 4 мільйони чоловіків». І це лише в одному таборі!

А хіба можна спокійно читати слова, висічені на стіні табірної бараку в Освенцимі. «При селекції дітей есесовці клали дерев'яну лозину на висоті 120 сантиметрів від підлоги. Всіх дітей, які пройшли під цією лозиною, відправляли на спалення. Знаючи це, маленькі діти витягували, як тільки могли, вище свої голівки, щоб таким чином потрапити в групу тих, кого залишали живими».

Можна забути чи пробачити «за давністю» ці й подібні до них злочини нацизму? Кров замучених жертв вимагає відплати. Цього

вимагає совість всього людства. Ось чому зараз люди всіх країн і континентів обурені ганебним рішенням Уряду ФРН припинити з травня 1965 року всяке переслідування і покарання гітлерівських воєнних злочинців, послаючись при цьому на ст. 67 § 1 Кримінального кодексу, прийнятого в 1871 році, який встановлює 20-річний термін давності для притягнення до відповідальності.

Слід зазначити, що терміни давності передбачені законами всіх держав, але тільки для кримінальних злочинів, вчинених в середині країни — крадіжках, грабежах, вбивствах. Історія не знає кримінального кодексу, який передбачав би злочини, заподіяні нацистами в роки другої світової війни.

Не слід забувати й те, що посилення на національний закон не може виправдати порушення державою її міжнародних зобов'язань, норм міжнародного права.

Відомо, що вже на початку війни уряди держав, окупованих Німеччиною, в Декларативі від 13 січня 1942 року, заявили, що «насилство, які чиняться над цивільним населенням, знаходяться в протиріччі з загальноприйнятими поглядами цивілізованих народів стосовно воєнних дій і політичних злочинів». Уряди, які підписали Декларатив, заявили про свою «рішучість в дусі міжнародної солідарності прослідкувати за тим, щоб винуваті й відповідальні, якої б не були вони національності, були розшукані, передані до рук правосуддя і засуджені і щоб винесені вирокі були виконані».

В жовтні 1942 року Радянський

уряд заявив, що він повністю підтримує принципи Декларативі.

Грізним попередженням про відповідальність гітлерівців за їх злочини була Московська декларація глав урядів трьох держав від 30 жовтня 1943 р., в якій обіцялось змученим народам Європи знайти гітлерівських злочинців «навіть на краю світу». Про це ж говорилось і в Ялтинській декларації від 11 січня 1945 року, і в Потсдамській нараді від 2 серпня 1945 року, і в Декларативі чотирьох великих держав від 5 вересня 1945 р. та в інших актах.

Необхідно, нарешті, згадати про те, що питання про відповідальність гітлерівських злочинців було підтвержене й резолюцією Генеральної Асамблеї ООН.

Міжнародний Воєнний Трибунал засудив головних нацистських злочинців. Але й зараз в Західній Німеччині переходиться близько 160 тисяч гітлерівських злочинців, десятки знайшли притулок за межами Західної Німеччини. І якщо 9 травня 1965 року вступить в силу рішення про звільнення нацистів від відповідальності через закінчення терміну давності, то це призведе до відкритого відродження нацизму, расизму й оскаженілого реваншизму.

В ім'я пам'яті загиблих, в ім'я миру на землі народи всього світу вимагають покарання воєнних злочинців. Немає і не може бути ніяких термінів «давності» для розшуків і покарання нацистів. До суворої відповідальності їх!

Л. СТРЕЛЬЦОВ.